

Акредитационо тело Србије

Структура, независност, компетентност – захтеви у новим издањима

**ISO/IEC 17020, ISO/IEC 17065,
ISO/IEC 17021, ISO/IEC 17024**

Београд, 24. јануар 2013

Нова издања стандарда

- **SRPS ISO/IEC 17020:2012** Оцењивање усаглашености - Захтеви за рад различитих тела која обављају контролисање (објављен у мају 2012)
- **SRPS ISO/IEC 17024:2012** Оцењивање усаглашености – Општи захтеви за тела која обављају сертификацију особа (објављен у септембру 2012)
- **ISO/IEC 17065:2012**
naSRPS ISO/IEC 17065:2012 Оцењивање усаглашености — Захтеви за тела која сертифицију производе, процесе и услуге (нацрт у децембру 2012)
- **SRPS ISO/IEC 17021:2011** Оцењивање усаглашености — Захтеви за тела која обављају проверу и сертификацију система менаџмента (објављен у марту 2011)

Циљ измена

- Усаглашавање структуре стандарда са стандардима из серије ISO 17000
- Имплементирање релевантних делова смерница за примену стандарда (IAF/ILAC A4, IAF GD5, IAF GD 24)
- Укључивање елемената из ISO/PAS докумената
  - ISO/PAS 17001 о непристрасности
  - ISO/PAS 17002 о поверљивости
  - ISO/PAS 17003 о жалбама и приговорима
  - ISO/PAS 17005 о уређивању система менаџмента

Измене у односу на претходно издање

Структура стандарда

предмет и подручје примене, нормативне референце, термини и дефиниције, општи захтеви, захтеви за структуру, захтеви за ресурсе, захтеви за процес и захтеви за систем менаџмента

Већи број термина и дефиниција

нпр. шема контролисања, систем контролисања, власник шеме, супервизор, заинтересована страна итд.

Могућност да КТ/СТ уреди систем менаџмента на два начина:

- **опција А** -општи систем менаџмента који испуњава захтеве референтног стандарда по коме се акредитује
- **опција Б** -КТ/СТ успоставило и одржава систем менаџмента према ISO 9001 и способно је да подржава и показује доследно испуњење и захтева референтног стандарда по коме се акредитује

Непристрасност и независност

- СТ/КТ мора да буде одговорно за непристрасност у својим активностима
- СТ/КТ мора стално да идентификује претње/ризике по своју непристрасност (т.4.1.3 SRPS ISO/IEC 17020, т.4.3.6 SRPS ISO/IEC 17024, т.5.2.2 SRPS ISO/IEC 17021, т.4.2.3 ISO/IEC 17065). Међутим такав однос не представља неминовно претњу по непристрасност.
- Уколико се идентификују претње/ризизи СТ/КТ мора да буде способно да докаже како оно елиминира или своди на минимум такве претње/ризике.

Непристрасност и независност

Треба да се обухвате ризици/претње које потичу од активности СТ/КТ, сарадничких тела, односа које успоставља СТ/КТ или његово особље.

Односи који представљају претњу могу се заснивати на власништву, управљању, руководству, дељеним ресурсима, финансијама, подстицајима за привлачење нових клијената исл.

- Сарадничка тела – тела повезана са ТОУ заједничким власништвом, заједничким члановима одбора директора, уговорима, заједничким именом, особљем, споразумима или на неки други начин тако да сарадничко тело има евидентан интерес на доношење одлуке о сертификацији или могућност да утиче на процес.

Непристрасност и независност

ЗАХТЕВ ЗА КТ ТИПА А

- КТ и његово особље не смеју да учествују ни у каквим активностима које могу да представљају сукоб са њиховом независношћу у активностима контролисања. Посебно не смеју да буду укључени у пројектовање, производњу, испоруку, монтажу, куповину, власништво, коришћење или одржавање предмета контролисања.
- Напомена 1: Ово не искључује могућност размене техничких информација између клијента и КТ (нпр. објашњење налаза или разјашњење захтева или обука)
- Напомена 2: Ово не спречава куповину, коришћење или власништво над предметима који су контролисани а неопходни су за рад КТ, или куповину, коришћење или власништво над предметима за личне потребе особља.

Непристрасност и независност

ЗАХТЕВ ЗА КТ ТИПА А

- КТ не сме да буде део правног ентитета који је ангажован у пројектовању, производњи, испоруци, монтажи, куповини, власништву, коришћењу или одржавању предмета који се контролишу.
- Напомена 1: Ово не искључује могућност размене техничких информација између клијента и сваког другог дела истог правног ентитета чије је КТ део (нпр. објашњење налаза или разјашњење захтева или обука)
- Напомена 2: Ово не спречава куповину, одржавање, коришћење или власништво над предметима који су контролисани а неопходни су за рад другог дела истог правног ентитета или личне потребе особља.

Непристрасност и независност

ЗАХТЕВ ЗА КТ ТИПА Б

- **КТ и његово особље** не смеју да буду укључени ни у какве активности које могу бити у сукобу с њиховом независношћу просуђивања и са интегритетом у вези са њиховим активностима контролисања. Посебно, они **не смеју бити укључени у** пројектовање, производњу, опоруку, монтажу, коришћење или одржавање предмета који су контролсани.
- Напомена 1: Ово **не искључује могућност размене техничких информација између КТ и других делова организације чије је КТ део** (нпр. објашњење налаза или разјашњење захтева или обука)
- Напомена 2: Ово **не спречава куповину, власништво или коришћење контролисаних предмета који су неопходни су за рад КТ или куповину, коришћење или власништво над предметима за личне потребе особља.**

Захтеви за структуру СТ

Активности СТ морају да буду структуриране и њима се мора управљати тако да се осигура непристрасност.

- Уравнотежено укључивање заинтересованих страна (6.2 SRPS ISO/IEC 17021, 4.3.8 SRPS ISO/IEC 17024, 5.2.2 ISO/IEC 17065)
- СТ треба да идентификује и позове кључне заинтересоване стране
- Заинтересоване стране:
  - клијенти СТ
  - корисници услуга сертификованих клијената
  - представници индустријских удружења
  - представници владиних законодавних тела или државних служби или невладиних организација или потрошача
  - произвођачи, добављачи
  - стручњаци из области оцењивања усаглашености

Захтеви за структуру СТСМ

- **Комисија за непристрасност**- SRPS ISO 17021
  - Помаже у креирању политика које се односе на непристрасност (анализирају документоване односе који стварају претњу по непристрасност)
  - Спречава тенденцију СТ да дозволи да комерцијални или други разлози спрече конзистентно и објективно обављање послова сертификације
  - Дају савете по питањима која утичу на поверење у сертификацију
  - Најмање једном годишње обавља преиспитивање непристрасности провере, процеса сертификације и доношења одлука СТ

Захтеви за структуру СТСП

- **Могући механизми за очување непристрасности ISO/IEC 17065**
  - Комисија формирана од стране једног или више СТ
  - Комисија имплементирана од власника шеме
  - Владини органи
  - Комисија за непристрасност (ако СТ пружа и услуге сертификације система менаџмента)
  - Помаже у креирању политика које се односе на непристрасност
  - Спречава тенденцију СТ да дозволи да комерцијални или други разлози спрече конзистентно и објективно обављање послова сертификације
  - Дају савете по питањима која утичу на поверење у сертификацију

Захтеви за структуру СТСО (1)

СТРУКТУРА СТ У ВЕЗИ СА ОБУКОМ

- Нуђење обуке и сертификација за особе у оквиру истог правног ентитета представља претњу по непристрасност. СТ који је део правног ентитета који нуди обуку:
  - Мора да **идентификује и документује повезане претње** по непристрасност и **документује на који начин елиминише или своди на минимум** такве претње
  - Мора да покаже да су **сви процеси које изводи СТ независни од обуке** (мора да осигура да нису компромитовани поверљивост, безбедност информација и непристрасност)

Захтеви за структуру СТСО (2)

СТРУКТУРА СТ У ВЕЗИ СА ОБУКОМ

- Не сме да пружа утисак да би коришћење обеју услуга пружило било какву предност подносиоцу пријаве
- Не сме се захтевати да кандидат заврши обуку коју спроводи други правни ентитет матичне организације као **искључиви предуслов** онда када постоје алтернативна образовања и обуке
- Мора да осигура да особа не испитује оног кандидата којег је обучавала током две године од датума завршетка обуке (могуће скраћење уколико СТ докаже да не компромитује непристрасност).

Захтеви за структуру КТ

- КТ мора бити структурирано и њиме мора да се руководи тако да буде очувана непристрасност
- КТ мора да има на **располагању** једну или више особа као техничког руководиоца

Особа (особе) која обавља ову функцију **мора да буде технички компетентна и да има искуство у раду КТ**. Када КТ има више техничких руководиоца, онда се **морају дефинисати и документовати** специфичне одговорности сваког руководиоца.

Захтеви за ресурсе СТСМ

- СТ мора да има **документован процес за утврђивање компетентности особља** које је укључено у руковођење, извођење провере и сертификацију и **документоване критеријуме захтеваних знања и вештина**.
- Критеријуми за компетентност морају да буду утврђени узимањем у обзир захтева :
  - за сваку врсту стандарда за СМ
  - за сваку техничку област
  - за сваку функцију у процесу сертификације.

Прилог А (нормативни)

Сертификационе функције	Преиспитивање пријава да би се утврдила захтевана компетентност тима проверача да би се изабрали чланови тима проверача и да би се утврдило трајање провере	Преиспитивање и извештаја о провери и доношења одлуке о сертификацији	Провер авање	Вођење тима проверача
Знање и вештина				
Знање о пракси руковођења пословањем			X	X
Знање о принципима провере, пракси и техникама		X	X+	X+
Знање о специфичном стандарду/ нормативном документу за систем менаџмента	X	X	X+	X+
Знање о процесима сертификационог тела	X	X	X	X
Вештина руковођења провером			X	X

Захтеви за ресурсе СТСП

Менаџмент компетентношћу особља укљученог у сертификационе активности (6.1.2.1 ISO/IEC 17065)

- СТ мора да успостави и да одржава **процедуре** за менаџмент компетентношћу особља укљученог у процес сертификације. Процедуром мора да се захтева од сертификационог тела да:
  - Утврди критеријуме за компетентност особља за сваку функцију у процесу сертификације, узимајући у обзир захтеве шеме;
  - Идентификује потребе за обуком и, ако је неопходно, обезбеди програме обуке о сертификацији, процесима и другим захтевима релевантним сертификационој шеми;
  - Покаже да особље поседује захтеване компетентности за обавезе и одговорности које спроводе;
  - Званично овласте особље за функције у сертификационом телу;
  - Прате перформансе особља.

Особље које доноси одлуку о сертификацији мора да има довољно знања о процесу сертификације и искуства у процесу.

Захтеви за ресурсе СТСО

Захтеви за испитиваче:

- Процес избора и одобравања испитивача мора да осигура
  - да **разумеју** релевантну шему сертификације
  - да су **способни** да примене процедуре и документа за испитивање
  - да имају **компетентност** у области за коју испитују
  - способност **комуникације**
  - да имају **идентификоване сукобе интереса**

Захтеви за друго особље укључено у оцењивање

- СТ мора да има документован опис одговорности и квалификација особља укљученог у оцењивање (нпр. супервизора)

Захтеви за ресурсе КТ

- Документована процедура **за избор, званично овлашћивање и праћење контролора и другог особља** укљученог у активности контролисања
- **Праћење рада и другог особља** у КТ а не само контролора
- Резултати праћења рада узимају се при **планирању обука**
- **Проширене технике за вршење надзора** особља (симулирање контролисања, интервјуи)

Прелазни периоди

- Период до кога се акредитовани ТОУ морају усагласити са новим издањима стандарда, морају бити оцењени по новом издању и мора бити донета одлука о акредитацији.
- Прелазни периоди за
  - SRPS ISO/IEC 17021:2011 - 1.02.2013.**
  - SRPS ISO/IEC 17020:2012 - 1.03.2015.**
  - SRPS ISO/IEC 17024:2012 - јул 2015.**
  - ISO/IEC 17065:2012 - август 2015.**

Информације о преласку

Информације о преласку на нова издања стандарда могу се преузети на сајту

www.ats.rs

(техничке информације/информације од посебног значаја)

